

bil-ghaqal, li għaraf jieh u l-aħjar tal-hajja u jhalli wara dahru dak li jista' jaqtagħlek qalbek jew isewwidhielek.

Hemm faċċata oħra fil-hajja ta' Ġużè Galea li tiġbed l-ammirazzjoni ta' bosta nies; din hi Ġużè Galea bhala kittieb. Hu kiteb bil-Malti u bl-Ingliż fuq suġġetti varji kif ġa semmejt; imma forsi hu magħruf l-aktar bhala romanzier, għalkemm wiehed ma jistax jinsa xi poeziji u l-bosta editorjali li kien kiteb għal "Il-Malti"; (ġie li qabba lili nikteb xi wiehed u forsi qabba lil haddieħor ukoll). Jixraq li nħalli għal min hu eghref minni jitkellem dwar is-siwi letterarju tal-kitba bil-Malti ta' Ġużè Galea. Biss nista' ngħid li r-rumanzi tiegħu nqraw minn hafna u ngħoġbu minn bosta tant li wħud minnhom raw kemm-il edizzjoni għaliex kienu wżati fl-iskejjel — mill-primarji sa l-universitarji. Kienu jingħoġbu mit-tfal, miż-żgħażaġh u minn nies fatti. Il-paraguni huma odjużi u għalhekk minieħ ser inqishom, u niżenhom jew nipparagonahom ma' dawk ta' Ġużè Muscat Azzopardi u awturi Maltin oħra; lanqas ma rrid ngħid li Ġużè Galea kien xi Walter Scott, Charles Dickens, jew Alessandro Manzoni. Dan, kif ġa għidt, inħallih għal haddieħor, iżda jien ċert li fi żmienhom imlew vojta kbir u li posthom hu żgurat fl-istorja tar-rumanz Malti. Wiehed isib żvilupp notevoli minn rumanz għal ieħor — skond l-ordni kronologiku tal-kitba tagħhom: żvilupp fl-intriċċ ta' l-istorja, fl-arti deskrittiva u narrattiva ta' l-awtur, u fuq kollloxx fil-bini tal-karattru ta' dawk li b'għamilhom jew ħidmihom tkun in-tisġet l-istorja; dawn isiru nies tassew ħajja, reali, bnedmin li niltaqgħu magħhom u nkellmuhom aħna stess jew li nistgħu ngibuhom quddiem għajnejna qisna nafuhom mill-qrib.

Minn awl id-dinja, ftit hawn nies li ma jhobbux l-unuri u Ġużè Galea ma kienx eċċezzjoni; imma jekk kiseb għadd sabiħ ta' unuri, hadem għalihom; kien Kavallier ta' l-Ordni ta' San Ġwann ta' Malta u ta' l-Ingilterra u ma nafx ta' kemm-il Ordni ieħor; hadem shiħ fi hdan il-"Camera Pontificia" u kien President ta' diversi għaqdiet karitatevoli u filantropiċi — kien jaħdem shiħ għall-inkapaċitatati — u Membru attiv ta' xirkiet reliġjużi. Ngħid għall-ja, inħossni obbligat lejħ u lejħ is-sinjura tiegħu — li għadha ħajja, Alla jberikha — għalli għamtu magħna meħa t-tifel il-kbir korra bl-ikreh u kien qrib il-mewt: kienu jmorru jarawħ spiss u kienu jqawwulna qalbna; is-Sema sema' talbhom u talbna u t-tifel tagħna għadu ħaj, miimli bil-ghomor, jikkura għajnejħ is-Sinjura Galea. Fuq din in-nota ser in-temm dawn l-erba' kelmiel tiegħi fuq il-maħbub Kavallier Professur

Ġużè Galea; id-dejn tiegħi lejħ issa nista' nħallsu biss billi nitlob għal ruħu, għalkemm ninsab ċert li Ġużè Galea ilu jgawdi fi hdan Alla l-premju li haqqu għal hajja twila mgħoddiħa jagħmel il-ġid lil għajru.

We Treasure Your Savings

With a Bank of Valletta Savings Account, which you can open with even a small amount of money, you feel secure in the knowledge that your savings are being safely invested by professional people and growing steadily.

Call at one of our branches and ask for more details.

 **Bank of Valletta
Limited, Malta**

Branches throughout Malta & Gozo

Our business is your business.